

Indhold

Forord	2
Hvad er studieordningen?	3
Uddannelsesdidaktiske principper	4
Formål og mål med læreruddannelsen	6
Lærerens grundfaglighed	7
Undervisningsfag	8
Praktik	8
Professionsbachelorprojektet	11
Internationale aktiviteter	13
Tværfagligt samarbejde	14
Kurser	14
Læreruddannelsens omfang og struktur	15
Undervisnings-, studie- og arbejdsformer	16
Evaluering og prøver	18
Evaluering	18
Prøver	19
Andre forhold	21
Pligt til at holde sig orienteret	21
Studie- og karrierevejledning	21
Mulighed for talentforløb	22
Orlov og overflytning	22
Adgang til undervisningsfag, begrænsning, dispensation	23
Deltagelsespligt/mødepligt	24
Deltagelsespligt	24
Mødepligt	25
Adgang til de afsluttende prøver	26
Merit og dispensation	26
Bortvisning fra uddannelsen	26
Overgangsregler	27
Love, bekendtgørelser, cirkulærer	27
Meritlæreruddannelsen	28
Uddannelsens formål og vilkår	28
Adgang til meritlæreruddannelsen	28
Meritlæreruddannelsens indholdsområder	29
Merit for fag	29
Prøver	30
Øvrige forhold	30

Forord

Kære studerende

Velkommen til Læreruddannelsen i VIA, og til lykke med dit valg om at uddanne dig til at undervise, danne og uddanne de kommende generationer i en af samfundets vigtigste institutioner: skolen. Du kan se frem til et arbejde, hvor du aldrig behøver spørge dig selv, hvad meningen er. Og hvor du kan få positiv betydning for andre menneskers liv.

Både folkeskolen og læreruddannelsen nyder stor politisk bevågenhed. I 2013 har det givet sig udslag i vedtagelsen af en skolereform, der løbende indføres fra 2014. Og i år bliver du, sammen med dine medstuderende, de første studerende, der uddannes efter Læreruddannelsesbekendtgørelsen 2012.

Optagelseskravene er øget, så det har været sværere at komme ind – samtidig er kravene til de afsluttende eksaminer skærpet, så det bliver også sværere at komme ud igen. Hvert modul vil blive afsluttet med en evaluering af dit læringsudbytte, og kravene til de afsluttende eksaminer er skærpet. Der vil fremover være øget vægt på de kompetencer, du som kommende lærer har brug for i undervisningen og samværet med eleverne. Der vil blive stillet krav til både dig og dine medstuderende om aktiv deltagelse i studiet, og du skal således være indstillet på at påtage dig et ansvar for din egen lærerfaglige udvikling og bidrage til udvikling af fællesskabet i læreruddannelsen og skolen.

Gennem læreruddannelsen udvikler du dig fagligt, socialt og personligt, og du vil forhåbentlig opleve, at det bliver fire betydningsfulde år i dit liv.

På vegne af Læreruddannelsen i VIA

Elsebeth Jensen
Uddannelseschef
Juni 2013

Læreruddannelsen i VIA

Læreruddannelsen i Nr. Nissum:

45 medarbejdere
418 studerende

Læreruddannelsen i Silkeborg:

52 medarbejdere
805 studerende

Læreruddannelsen i Skive:

27 medarbejdere
402 studerende

Læreruddannelsen i Aarhus:

120 medarbejdere
1700 studerende

Læreruddannelsen i VIA er en del af Professionshøjskolen VIA med 2.100 medarbejdere, 17.000 studerende og 35 uddannelser.

VIA's vision

- Vi uddanner til praksis sammen med praksis
- Vi udvikler viden, udfordrer og inspirerer sammen med praksis
- Vi skaber muligheder for den studerende
- Vi engagerer os globalt med lokalt afsæt
- Vi handler med mod, passion og nysgerrighed

Du kan læse mere om VIA's vision 'Your future – our ambition' på <http://www.viauc.dk/pressesite/a>

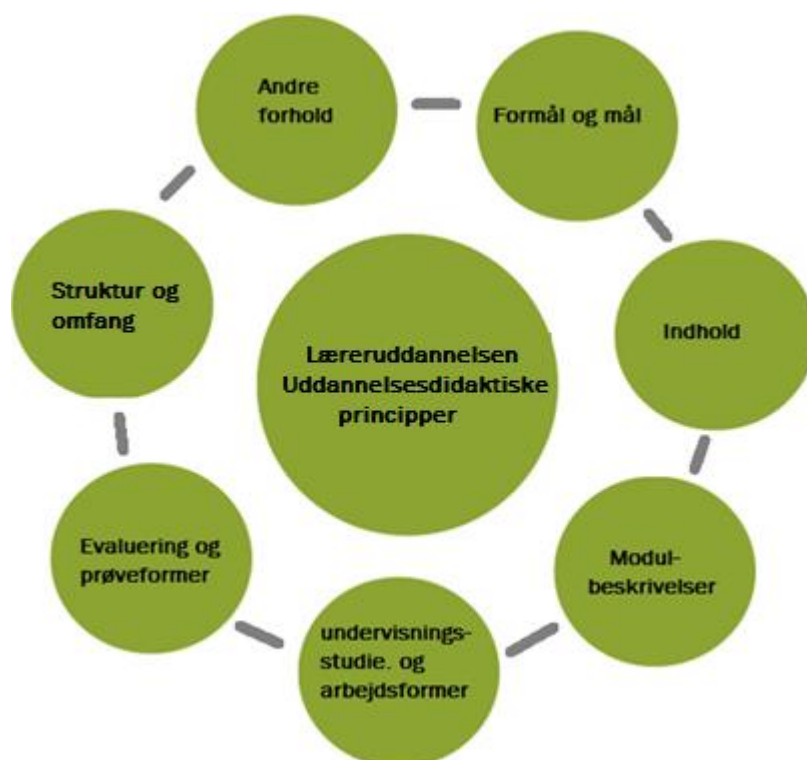
Hvad er studieordningen?

Studieordningen er et dokument med juridisk gyldighed i forhold til love og bekendtgørelser, og den anvendes af studerende, undervisere, ledelse og censorer samt øvrige interne og eksterne samarbejdspartnere. Den består af tre dele: 1) Den almene del, 2) Eksterne prøver og 3) Modulbeskrivelser.

Studieordningen gælder for studieåret 2013/14 for årgang 2013 og for efterfølgende årgange optaget under Bekendtgørelsen om uddannelse til professionsbachelor om lærer i folkeskolen (BEK nr. 231 af 08/03/2013). Desuden gælder studieordningen for studerende på tidligere årgange, der skal afslutte hele eller dele af deres uddannelse efter denne studieordning, jf. bestemmelser om overgangsregler. Ved fremtidige justeringer af studieordningen vil ændringer have virkning for ikke påbegyndte fag på kommende studieår. Ændringer vil ikke træde i kraft med tilbagevirkende effekt eller for allerede påbegyndte fag.

Studieordningen for læreruddannelsen i VIA er opbygget med udgangspunkt i nedenstående uddannelsesdidaktiske model, der viser, hvilke områder studieordningen indeholder. Studieordningen indledes med en beskrivelse af de uddannelsesdidaktiske principper, som er gældende for læreruddannelsen i VIA. Desuden viser modellen, at de enkelte elementer i modellen hænger sammen og udgør en helhed samtidig med at de kan læses hver for sig.

Hvert afsnit i studieordningen er opbygget, så uddrag af relevante love og bekendtgørelser kommer først og dernæst følger den fælles og lokale udmøntning i læreruddannelsen i VIA.

Uddrag og reference til relevante love og bekendtgørelser er i studieordningen gengivet med kursiv. Hvor intet andet er angivet henvises til bekendtgørelsen om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen (BEK nr. 231 af 08/03/2013).

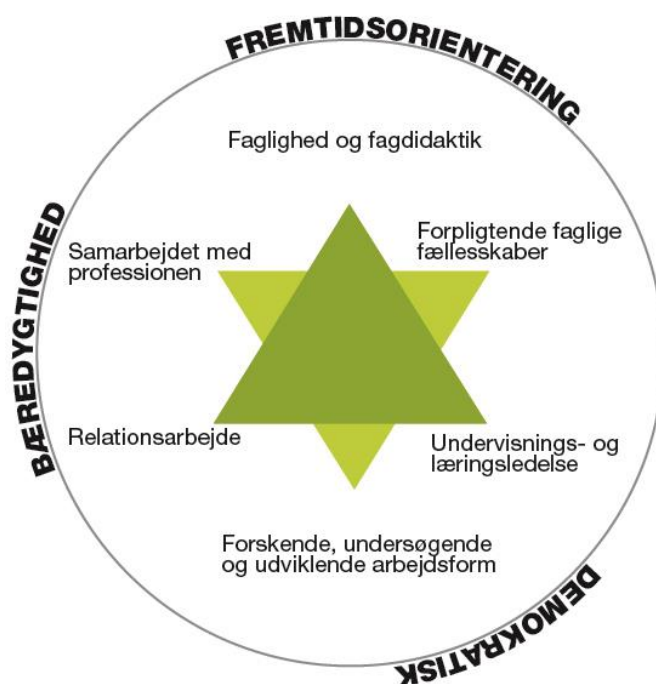
Uddannelsesdidaktiske principper

Læreruddannelsen i VIA prioriterer den studerendes udvikling af almene lærerkompetencer inden for tre centrale områder: 1) Faglighed og fagdidaktik, 2) Relationsarbejde og 3) Undervisnings- og læringsledelse. Gennem studiet skal den studerende have mulighed for at samarbejde med professionen, deltage i forpligtende faglige fællesskaber og at arbejde med undersøgende og udviklende arbejdsformer.

Uddannelsen tilrettelægges med afsæt i følgende principper som er styrende for de valg og prioriteringer, der foretages i uddannelsen:

- Uddannelsen er professionsrettet.
- Uddannelsen styrker den studerendes udvikling af almene lærerkompetencer, professionel dømmekraft og ansvar for at varetage opgaver i en skole præget af medbestemmelse og demokrati
- Uddannelsen skaber internationale udviklingsmuligheder for den studerende og fremmer den studerendes mulighed for at undersøge og udvikle kulturbærende og kulturskabende træk i skolen, uddannelsen og det globale samfund.
- Uddannelsen gennemføres, så den studerende opnår kompetencer i at anvende og vurdere alsidige erkendelses-, udtryks- og kommunikationsformer, herunder udfordringen med at integrere digitale medier i undervisningen.
- Uddannelsen fremmer den studerendes mulighed for at påtage sig et ansvar for såvel egen som gruppens kompetenceudvikling samt udvikling af undervisningsdifferentiering og inkluderende fællesskaber i skolen.
- Uddannelsen er forsknings- og udviklingsbaseret og fremmer den studerendes vurdering og anvendelse af resultater fra forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejde.
- Uddannelsen indfører den studerende i videnskabelige metoder som grundlag for udvikling og evaluering af egen praksis, deltagelse i skoleudvikling og videreuddannelse.
- Uddannelsen er fremtidsorienteret og prioriterer social og økonomisk bæredygtighed.

Følgende model viser i kort form de centrale uddannelsesdidaktiske principper og prioriteringer i læreruddannelsen i VIA:

Uddannelsens overordnede mål, indhold, struktur, undervisnings-, studie- og læringsaktiviteter, evaluering og prøveformer og andre forhold tager afsæt i bekendtgørelsen, de uddannelsesdidaktiske principper og skolens udfordringer, herunder den aktuelle skolereform, så de studerendes udvikling af almene lærerkompetencer understøttes og udfordres gennem hele uddannelsen.

I løbet af læreruddannelsen i VIA skaber den studerende sig en almen lærerfaglig profil, f.eks. indskolings- og mellemtrinlærer, mellemtrins- udskolingslærer, sproglærer, naturfaglærer eller anden lærerfaglig profil, afhængig af hvad de enkelte uddannelsessteder udbyder. I løbet af uddannelsen får den enkelte studerende endvidere mulighed for at supplere sin lærerfaglige profil med særlige specialiseringsmoduler, som den studerende vælger på det enkelte uddannelsessted og/eller på tværs af uddannelsessteder og uddannelser.

Samspillet mellem Lærerens Grundfaglighed, Undervisningsfag, Praktik og Professionsbachelorprojektet står helt centralt igennem uddannelsen, hvilket rammesættes af ledelsen og understøttes af samarbejdet mellem underviserne og studerende. Det er gennem samspillet mellem de forskellige fagområder og med praktikken som omdrejningspunkt, at der skabes en uddannelsesmæssig progression.

Formål og mål med læreruddannelsen

LBK. Nr. 882 af 08/08/2011. Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser.

§ 3. Professionsbacheloruddannelser skal give de uddannede viden om og forståelse af fagområdernes praksis, anvendt teori og metode på et niveau, der kvalificerer til selvstændigt at kunne analysere og vurdere problemstillinger. Uddannelserne skal endvidere skabe grundlag for selvstændig refleksion over fagområdernes sammenhæng med udviklingsbaseret viden og erhvervsfunktioner.

Stk. 2. Uddannelserne skal kvalificere de uddannede til at varetage praksisnære, komplekse og udviklingsorienterede erhvervsfunktioner. Uddannelserne skal endvidere kvalificere til relevant videreuddannelse, udvikle selvstændighed, samarbejdsevne og evne til at skabe fornyelse samt udvikle interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

I forlængelse heraf står der om formålet med læreruddannelsen i BEK. nr. 231 af 08/03/2013) :

§ 1. Formålet med uddannelsen er, at den studerende gennem uddannelsen tilegner sig den viden og de færdigheder, der er forudsætningen for at kunne virke som faglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer i den danske folkeskole i henhold til folkeskolens formål, jf. folkeskolelovens § 1.

§ 6. Kompetencemål for uddannelsen beskriver den viden, de færdigheder og den refleksion, den studerende skal kunne demonstrere for at have opfyldt målene.

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen. LBK nr. 998 af 16/08/2010

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videreuddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer og bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremme den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Formålet med læreruddannelsen er rettet mod professionen, det vil sige mod alle læreropgaver i folkeskolen. Det betyder, at underviserne på uddannelsesstedet og de studerende skal tage udgangspunkt i den virkelighed og de tendenser, der er skolens vilkår netop nu (jf. skolereformen) set i et historisk og fremtidsorienteret perspektiv.

I læreruddannelsen i VIA prioriterer vi den studerendes personlige udvikling, samarbejdsevne og aktive deltagelse i et demokratisk og bæredygtigt samfund. Det betyder, at den studerendes udvikling af almene lærerkompetencer og professionel dømmekraft er et centralt grundlag for den studerende fremtidige virke som lærer. Desuden understøtter vi den studerendes tilegnelse af forudsætninger for videreuddannelse.

I de enkelte modulbeskrivelser (del 3) fremgår de kompetencemål, herunder de videns- og færdighedsmål, den studerende tilegner sig gennem uddannelsen, og som samlet set bidrager til den studerendes lærerfaglige udvikling.

Lærerens grundfaglighed

- består af et antal moduler på 10 ECTS- point inden for en samlet ramme af 60–70 ECTS-point

§ 9. Lærerens grundfaglighed (LG) består af to hovedområder:

1) Pædagogik og lærerfaglighed

- Elevens læring og udvikling
- Undervisningskendskab og -kompetencer, herunder almen didaktik og it som pædagogisk redskab
- Specialpædagogik
- Undervisning af tosprogede

2) Almen dannelse: Kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab

Fagområdet Lærerens grundfaglighed er organiseret som tre forskellige perspektiver på undervisning og læring: elevperspektivet, lærerperspektivet og skoleperspektivet.

Studiet af fagområdet begynder i læreruddannelsen i VIA med et fælles studie- og professionsintroducerende basismodul med titlen: Lærer i skolen. Hensigten med modulet er at introducere alle studerende til læreruddannelsen som en professionsrettet uddannelse i et samfunds- og dannelsesmæssigt perspektiv.

I modulet *Almen dannelse: Kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab*, som er placeret ved studiets start, tilegner den studerende sig viden om og færdigheder i at analysere folkeskolens formål, demokrati og medborgerskab i et idéhistorisk og dannelsesteoretisk perspektiv. Den studerendes arbejde med skolens og lærerprofessionens værdier i respekt for skolens og samfundets kulturelle og religiøse mangfoldighed er centralt i studiet af dette modul.

I modulet *Elevens læring og udvikling* tilegner den studerende sig viden om og færdigheder i at se den lærende elev som en del af et læringsfællesskab. Centralt står elevens læreprocesser og udvikling i en mangfoldig elevgruppe, hvor hver enkelt elev med sine personlige, sociale og kulturelle forudsætninger er en del af skolens fællesskab.

I modulet *Undervisningskendskab og kompetencer, herunder almen didaktik og it som pædagogisk redskab*, tilegner den studerende viden om og færdigheder i almene undervisningskompetencer.

I modulet *Specialpædagogik* tilegner den studerende sig specialpædagogisk viden om og færdigheder i at undervise børn i komplicerede læringssituationer. Der er særligt fokus på arbejdet med inklusion i skolen.

I modulet *Undervisning af tosprogede* tilegner den studerende sig viden om og færdigheder i at identificere andetsprogs-pædagogiske udfordringer og i at planlægge og gennemføre en undervisning, der tilgodeser tosprogede elevers sproglige og faglige udvikling i et sprogligt mangfoldigt klasserum.

Undervisningsfag

– består af et antal moduler på 10 ECTS-point inden for en samlet ramme af 120- 130 ECTS-point

§ 10. Undervisningsfagene består af fag, svarende til undervisningsfagene i folkeskolen, jf. Folkeskolelovens § 5, stk. 2.-4.

Læreruddannelsen i Aarhus udbyder følgende undervisningsfag: Dansk 1.-6. klassetrin, Dansk 4.-10. klassetrin, Matematik 1.-6. klassetrin, Matematik 4.-10. klassetrin, Billedkunst, Biologi, Engelsk, Fransk, Fysik/kemi, Geografi, Historie, Hjemkundskab, Idræt, Kristendomskundskab/religion, Musik, Natur/teknik, Samfundsfag, Tysk.

Alle undervisningsfag udbydes på Læreruddannelsen i Aarhus.

Gennem undervisningsfagene tilegner den studerende sig kompetencer til at undervise i tilsvarende undervisningsfag i folkeskolen. Fagdidaktikken står centralt i undervisningsfagene. Det handler om forholdet mellem fagets ”hvad, hvorfor og hvordan” og omhandler begrundelser for valg af mål, indhold, undervisnings- og arbejdsformer og evaluering i relation til elevernes forudsætninger og potentialer. I del 3 uddybes indholdet i de enkelte undervisningsfag.

Praktik

– moduler på 10 ECTS-point - i alt 30 ECTS-point

§ 11. *Praktikken har, ligesom fagene og professionsbachelorprojektet, til formål at skabe kobling mellem teori og praksis med henblik på, at den studerende erhverver teoretisk funderede praktiske færdigheder i at forberede, gennemføre og evaluere undervisningsforløb.*

Stk. 2. Den studerende skal have praktik i de valgte undervisningsfag.

§ 12. *Praktikken består af moduler på 5-15 ECTS-point og tilrettelægges således, at der sker en uddannelsesmæssig progression i overensstemmelse med kompetencemålene på niveau I, II og III.*

Stk. 2. Praktikken skal forberedes, gennemføres og efterbehandles i samarbejde med undervisningsfagene og Lærerens grundfaglighed.

Stk. 3. Praktikken kan efter godkendelse af professionshøjskolen i det enkelte tilfælde finde sted på skoler på grundskoleniveau i udlandet, på Færøerne eller i Grønland.

Stk. 4. Den studerende har mødepligt til praktikken.

§ 13. *Professionshøjskolen godkender de praktikskoler, der indgår i praktiksamarbejdet, på grundlag af kvalitetskrav, som professionshøjskolen har udarbejdet.*

Stk. 2. Praktikskolen udarbejder en uddannelsesplan for praktikken i overensstemmelse med kompetencebeskrivelsen for den pågældende praktikperiode. Professionshøjskolen skal godkende uddannelsesplanen.

I en professionsuddannelse som læreruddannelsen udgør faget praktik en helt grundlæggende bestanddel. Når man er i praktik på en skole, får man som studerende mulighed for at udøve, udvikle og udfordre særlige kompetencer i vekselvirkning med dem, man har tilegnet sig i de øvrige fag i uddannelsen.

Faget praktik har såvel en praktisk pædagogisk som en analytisk dimension og studeres både på praktikskolen og i læreruddannelsen. Begge steder må den studerende reflektere over forholdet mellem teori og praksis med henblik på at erhverve sig forudsætninger for at kunne planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle undervisning.

Praktikken binder læreruddannelsen sammen og sikrer progressionen – blandt andet fordi praktik forberedes, gennemføres og efterbehandles i et samarbejde mellem undervisningsfagene og faget Lærerens grundfaglighed. Med afsæt i praktikfagets tre centrale kompetenceområder, *didaktik*, *klasseledelse* og *relationsarbejde*, arbejder alle fag og moduler i læreruddannelsen med praktikkens videns- og færdighedsmål.

Læreruddannelsen i VIA har lavet partnerskabsaftale med mange kommuner og skoler, I partnerskabsaftalen beskrives det gensidige og forpligtende samarbejde. Partnerskabsaftalen kan ses på studienettet under praktik.

Praktikskolerne er forpligtede på at udarbejde en uddannelsesplan for praktikken i overensstemmelse med kompetencemål for den pågældende praktikperiode. Læreruddannelsen i Aarhus skal godkende uddannelsesplanen.

Praktikskolerne stiller sig til rådighed for andre former for praksistilknytning end praktik. Det kan f.eks. være i forbindelse med udviklingsarbejder, bachelorprojekter og observationer i skolen. Projekter af denne karakter er rammesat af partnerskabsaftalen.

Den studerende kan kun komme i praktik på en skole, der er godkendt som praktikskole.

Samspillet mellem praktikken og den øvrige uddannelse

Samspillet mellem praktikken og den øvrige uddannelse sker gennem de studerendes organisering i professionsteams. Af beskrivelsen af professionsteam fremgår forberedelse af praktikken, herunder klarlægning af praktikkens kompetence-, videns- og færdighedsmål samt kriterier for bedømmelse af praktikken.

Undervisningsfagene og Lærerens grundfaglighed skal, desuden, synligt styrke samspillet mellem de studerendes konkrete praktikforløb og fagene, jf. uddannelsesbekendtgørelsens jf. § 12. Det skal fremgå af studieplanerne hvordan. Dette gælder moduler placeret i semestre indeholdende praktikforløb.

Bedømmelse og prøven i praktik

Den studerendes præstationer skal efter hvert praktikmodul vurderes med udgangspunkt i:

1. En modulevaluering på praktikskolen
2. En praktikprøve på Læreruddannelsen

Modulevaluering

Den studerende skal efter gennemførelse af hvert praktikmodul bedømmes med *Bestået* eller *Ikke-bestået*. Bedømmelsen foretages af praktikstedet.

Praktikstedet bedømmer, om den studerende ud fra sit faglige og pædagogiske niveau er egnet til at undervise elever jf. bedømmelseskriterierne. Modulevalueringen skal bestå, for at den studerende kan få adgang til prøven i praktik.

Studerende, der får bedømmelsen *Ikke-bestået*, kan tilbydes en ny praktikperiode jf. eksamensbestemmelserne. Det kan ske på en anden skole inden for skolegruppen, hvis den studerende ønsker det.

Praktikprøve

Praktikken på hvert af de 3 niveauer beskrevet i kompetencemålene for praktik afsluttes med en mundtlig prøve, der bedømmes med en karakter efter 7- trinsskalaen. Praktikprøven på 1. niveau bedømmes af en praktiklærer og en underviser udpeget af læreruddannelsen, mens praktikprøverne på niveau 2 og 3 bedømmes af en praktiklærer, en underviser udpeget af læreruddannelsen samt en ekstern censor.

Praktikprøverne afholdes på Læreruddannelsen eller på praktikskolen og som gruppeprøver med deltagelse af 2-3 studerende.

Mulighed for praktik i udlandet og i andre skoleformer

På 2. studieår vil der være mulighed for praktik i på de af læreruddannelsen godkendte praktiksteder i overensstemmelse med § 13. Praktik i udlandet skal understøtte studerende med særlig interesse for internationalisering. Der er mulighed for praktik i andre skoleformer, efterskoler, specialskoler og lignende for studerende, der ønsker at rette deres uddannelse mod den pågældende skoleform.

Model over det 4-årige forløb:

Årgang	Praktikperiode	Praktiksted	Prøve
1.	2+3 uger	Partnerskabsskole	Intern
2.	6 uger	Partnerskabsskole/Udland	Ekstern
3.	Ingen praktik	-	-
4.	7 uger	Partnerskabsskole/andre skoleformer	Ekstern

Professionsbachelorprojektet

– i alt 20 ECTS-point

§ 14. Den studerende skal udarbejde et skriftligt professionsbachelorprojekt med udgangspunkt i en konkret empirisk problemstilling, hvori inddrages resultater fra konkrete forsknings- og udviklingsprojekter og forskningsbaseret litteratur inden for grundskoleområdet. Problemstillingen skal tage afsæt i folkeskolens praksis eller praksis fra andre skoleformer. Kompetencemålene for professionsbachelorprojektet fremgår af bilag 4.

Professionsbachelorprojektet er en større skriftlig opgave i læreruddannelsen, som både sigter mod at kvalificere den studerende til lærerprofessionen og til videreuddannelse på et relevant master- eller kandidatstudium.

Professionsbachelorprojektet skal medvirke til at udvikle centrale professionskompetencer, som omhandler den studerendes kompetence til at undersøge, studere, reflektere, udvikle og formidle lærerfaglige problemstillinger med professionen for øje.

Problemstillingen skal tage afsæt i skolens praksis eller anden relevant praksis og inddrage resultater fra konkrete forsknings- og udviklingsprojekter og forskningsbaseret litteratur inden for grundskoleområdet.

Professionsbachelorprojektet er læreruddannelsens slutmål og udgør de almene professionelle kompetencer, som en lærer har opnået gennem uddannelsens fire studieår.

Professionsbachelorprojektet udgør læreruddannelsens røde tråd. På Læreruddannelsen i VIA er det karakteriseret ved en problembaseret undersøgelse, der påbegyndes allerede på 1. studieår og som afsluttes på 4. studieår med en større skriftlig opgave. Projektet grundlægges i den studerendes egen undren og undersøgelse af pædagogisk praksis gennem pilotprojekter, der kvalificeres funktionelt gennem deltagelse i undervisnings- og vejledningsforløb inden for følgende fire studiefelter:

1. Et studie- og undersøgelsesfelt, der forbereder og kvalificerer de studerende til at forholde sig undersøgende til lærerfaglige problemstillinger i relation til fag, klasse, skole og samfund på et empirisk grundlag, dvs. skaffer viden om og kompetencer til at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden og anden praksis.
2. Et sprogligt og formidlingsmæssigt studiefelt om akademiske arbejdsmåder, systematisk argumentation og formidling i videnskabelige genrer, som kvalificerer de studerendes kompetencer til at formulere sig mundtligt og skriftligt om professionelle anliggender i forhold til kontekst og målgrupper.
3. Et videnskabsteoretisk studiefelt, som forbereder og kvalificerer de studerende til at forholde sig analytisk-refleksivt til forskellige videnskabsteoretiske positioner og perspektiver i relation til egne (og andres) konkrete undersøgelser og projekter. Arbejdet skal understøtte de studerendes kompetencer til at anlægge forskellige positioner og perspektiver i analysen af ofte dilemmafyldte pædagogiske problemstillinger.
4. Et forsknings- og udviklingsbaseret studiefelt, der giver de studerende mulighed for at kvalificere og perspektivere deres bachelorprojekter til fx tværprofessionelle sammenhænge i samarbejde med professionshøjskolens videnscentre og/eller tilknyttede universiteter. Det handler om kompetencer til at opsøge, reflektere over og vurdere ny forsknings- og/eller udviklingsbaseret viden.

Alle undervisere deltager i arbejdet med at kvalificere den studerendes arbejde med professionsbachelorprojektets videns- og færdighedsmål ved at sætte fokus på, hvor de fire studiefelter indgår naturligt og funktionelt i fagets kompetenceområder. Det er den studerendes ansvar aktivt at vælge og deltage i de kursus- og undervisningsforløb, der kvalificerer de fire studiefelter.

Vedr. prøven i bachelorprojektet henvises til del 2 om prøver.

Professionsteam

På Læreruddannelsen i Aarhus organiseres de studerende i professionsteam. Det er professionsteams formål at skabe et læringsfælleskab som støtter den studerendes personlige og professionelle udvikling gennem studiet. I starten af studiet vil der være fokus på det studieforberedende - fra elev til studerende - og i slutningen af studiet vil der være fokus på den studerendes overgang til profession.

Arbejdet i professionsteam understøtter den studerendes professionelle udvikling gennem følgende temaer:

1. studieår: Indblik og kundskab – den medvirkende iagttagere
2. studieår: Indsigt og etik – den undersøgende deltager
3. studieår: Erfaring og forståelse – den reflekterende udøver
4. studieår: Ansvar og kunnen – den selvstændige initiativtager

Følgende opgaver varetages i professionsteam:

Organisering og gennemførelse af studieintroduktion, udvikling af den studerendes studiekompetencer, herunder den studerendes viden om studie- og samarbejdsformer.

Forberedelse af praktikken med særlig henblik på klarlægning af praktikkens kompetence-, videns- og færdighedsmål samt kriterier for bedømmelse af praktikken.

Bedømmelse af praktik i overensstemmelse med § 19.

Vejledning om den studerendes valg i uddannelsen - herunder valg af specialiseringsmoduler.

Forberedelse af professionsbachelorprojektet, herunder styrkelse af de studerendes undersøgelses- og formidlingskompetencer.

Arbejdet med det tværprofessionelle element (DTE), som en integreret del af de studerendes kommende læreridentitet, (§23 i Bk).

Et professionsteam består af 8 - 10 praktikgrupper à 3-4 studerende og 2 teamvejledere/undervisere. De studerende organiseres i professionsteam ud fra et princip om at der skal være en vis faglig beslægtethed i teamet.

Internationale aktiviteter

LBK. Nr. 882 af 08/08/2011. Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser.

§ 8. Institutioner der udbyder erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser, skal tilrettelægge den enkelte uddannelse således, at den studerende inden for normeret studietid har mulighed for at gennemføre dele af uddannelsen i udlandet.

§ 9. En institution kan efter aftale med en eller flere udenlandske institutioner tilrettelægge den enkelte uddannelse således, at dele af uddannelsen kan gennemføres ved anerkendte udenlandske institutioner.

BEK nr. 231 af 08/03/2013

§ 23. Stk.2, 9) Muligheden for deltagelse i internationale aktiviteter, herunder studieophold og praktik i udlandet, i internationale udviklingsprojekter og i samarbejde med udenlandske studerende

Formålet med internationale aktiviteter er, at den studerende tilegner sig indsigt i og forståelse for andre kulturer, værdier og forskellige former for faglighed. Derigennem får den studerende mulighed for at tilegne sig interkulturelle og internationale kompetencer samt at udvikle global forståelse, der kvalificerer den studerende til at:

- Kommunikere og handle hensigtsmæssigt i mødet med børn og forældre fra forskellige kulturer i den danske folkeskole
- Fremme internationalisering i skolen.

Den enkelte studerende eller grupper af studerende har mulighed for at gennemføre studie- og praktikophold i udlandet. Ligeledes har den studerende mulighed for at deltage i internationale moduler i uddannelsen samt arbejde med internationalisering i fag, på tværs af fag og i mødet med udenlandske studerende i læreruddannelsen.

Læreruddannelsen i VIA indgår i et internationalt samarbejde med en lang række udenlandske universiteter, uddannelsesinstitutioner og skoler.

I forbindelse med både studie- og praktikophold fremsender den enkelte studerende en ansøgning med en uddannelsesmæssig begrundelse. Den konkrete aftale om både studie- og praktikophold foretages og godkendes af den internationale koordinator og praktikleder på Læreruddannelsen i Aarhus, der ligeledes formulerer krav og procedurer for bedømmelse og godkendelse forud for den studerendes udrejse. Ved studieophold udarbejder den enkelte studerende en uddannelsesplan, der er forudsætning for merit. Meritgodkendelsen varetages af uddannelsesstedet.

I forbindelse med både studie- og praktikophold og andre internationale aktiviteter har den studerende de samme pligter og rettigheder som under studiet i øvrigt.

Tværfagligt samarbejde

- indgår i et eller flere moduler – svarende til 5 ECTS-point

§ 23. Stk. 2, 11. Mulighed for tværfaglige forløb

I VIA skal alle studerende deltage i tværfaglige forløb, da det er en del af en professionel praksis at kunne samarbejde på tværs af professioner med tværfaglige problemstillinger. Målet med tværfagligt samarbejde er, at den studerende tilegner sig forudsætninger for at samarbejde med andre professioner om børn og unges liv og læring i skolen - samt at reflektere over betydningen af forskellige faglige perspektiver. Det indebærer bl.a. konkret viden om og færdigheder i forhold til pædagogers praksis, og det rammesættes gennem forløb, hvor lærer- og pædagogstuderende møder hinanden som en del af deres uddannelser med udgangspunkt i et relevant tværfagligt indhold.

Kurser

§ 5. De studerende skal tilbydes kurser vedrørende 1) Færdselslære, incl. førstehjælp, 2) sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, 3) Uddannelses- erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering. 4) Det praktisk-musiske fagområde, 5) Skrivning og retorik.

Stk. 2. Deltagelse i kurserne er frivilligt for den studerende. Det er en forudsætning for udstedelse af kursusbevis, at den studerende har deltaget aktivt i kurset.

I løbet af uddannelsen tilbydes den studerende at deltage i forskellige kurser. Målet med kurserne er, at den studerende tilegner sig kompetencer til at kunne undervise i folkeskolens obligatoriske emner. Jf. §7 i lov om folkeskolen.

Frivillige kurser

§ 7. De studerende kan tilbydes kurser i undervisning af voksne og andre emner og aktiviteter, der peger mod lærernes arbejdsområder. De studerende kan desuden tilbydes at deltage i korsang og sammenspil.

Stk. 2. De studerende kan tilbydes svømmelæreruddannelse, jf. bekendtgørelse om svømmelæreruddannelsen.

§ 23. Stk. 2, 12 Indhold og tilrettelæggelse af frivillige kurser, jf. §5.

Læreruddannelsen i Aarhus tilbyder den studerende kurser, som oprettes, såfremt der melder sig et tilstrækkeligt antal deltagere. Kurserne kan f.eks. være i undervisning af voksne og i andre emner og aktiviteter, der peger mod lærernes arbejdsområder. Den studerende kan desuden tilbydes at deltage i korsang og sammenspil. Det er en forudsætning for udstedelse af kursusbevis, at den studerende har deltaget aktivt i kurset. Hvis en studerende ikke har deltaget i min. 80 % af undervisningen i et frivilligt kursus, udstedes der ikke kursusbevis.

Læreruddannelsens omfang og struktur

§ 2. Uddannelsen er normeret til 240 ECTS-point. 60 ECTS-point svarer til en fuldtidsstuderendes arbejde i 1 år.

§ 4. Uddannelsen består af følgende:

- 1) Lærerens grundfaglighed, svarende til 60-80 ECTS-point
- 2) Undervisningsfag, svarende til 120-140 ECTS-point
- 3) Praktik, svarende til 30 ECTS-point
- 4) Bachelorprojekt, svarende til 10-20 ECTS-point

§ 10. Stk. 2. Uddannelsen skal tilrettelægges således, at den enkelte studerende almindeligvis opnår undervisningskompetence i 3 undervisningsfag.

Stk. 3. Den enkelte studerende skal almindeligvis opnå undervisningskompetence i et af undervisningsfagene Dansk 1.-6. klassetrin, Dansk 4.-10. klassetrin, Matematik 1.-6. klassetrin eller Matematik 4.-10. klassetrin.

Minimumsomfang af ECTS-point inden for de enkelte fagområder for adgang til afsluttende prøve i fagets kompetencemål fremgår i følgende afsnit. Udover krav til minimumsomfang af moduler for at gå til den afsluttende prøve skal den studerende vælge basis- og/eller specialiseringsmoduler, så den studerende samlet set opnår i alt 240 ECTS-point.

Læreruddannelsen i VIA giver de studerende mulighed for at vælge basis- og specialiseringsmoduler i løbet af uddannelsen afhængig af udbud på det enkelte udbudssted. Basis- og specialiseringsmoduler kan knytte an til både lærerens grundfaglighed, undervisningsfag, praktik og professionsbachelorprojektet. Udbud af basis- og specialiseringsmoduler fastlægges og offentliggøres i god tid før den studerende skal foretage modulvalg for kommende semester eller studieår.

Læreruddannelsen i VIA tilrettelægger uddannelsen med en studiebelastning på ca. 60 ECTS-point årligt. Desuden tilrettelægges uddannelsen således, at den studerende almindeligvis vælger dansk eller matematik – dels gennem vejledning og dels gennem strukturen, hvor det overvejende er disse fag, der udbydes på første studieår.

Indhold	
1. studieår	Almendannelse/KLM, 10 ECTS. Afsluttende prøve.
	Pædagogik og lærerfaglighed: Lærer i skolen, 10 ECTS
	Undervisningsfag 1, 20 ECTS. Enten: matematik, dansk, engelsk, biologi, idræt eller musik.
	Undervisningsfag 2, 10 ECTS. Alle fag udbydes og oprettes ved tilstrækkelig holdstørrelse*
2. studieår	Praktik, 10 ECTS. Intern prøve.
	Pædagogik og lærerfaglighed: Elevens læring og udvikling, 10 ECTS
	Undervisningsfag 2, 20 ECTS. Afsluttende prøve.
	Specialisering, 20 ECTS **
3. studieår	Praktik, 10 ECTS. Ekstern prøve.
	Pædagogik og lærerfaglighed: Undervisning af tosprogede elever, 10 ECTS
	Undervisningsfag 1, engelsk, biologi, idræt, musik, 10 ECTS. Afsluttende prøve.
	Undervisningsfag 1, dansk, matematik, 20 ECTS. Afsluttende prøve.
	Undervisningsfag 3, 10 ECTS. Alle fag udbydes og oprettes ved tilstrækkelig holdstørrelse.

	Valgmodul, 10 ECTS***
	Specialisering, 10 ECTS (ikke for studerende med dansk eller matematik)
	Bachelorprojektet, 10 ECTS
4.-studieår	Pædagogik og lærerfaglighed: <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningskendskab - herunder almen didaktik og it som pædagogisk redskab, 10 ECTS • Specialpædagogik, 10 ECTS Afsluttende prøve i fagområdet pædagogik og lærerfaglighed.
	Undervisningsfag 3, 20 ECTS. Afsluttende prøve.
	Praktik, 10 ECTS. Ekstern prøve
	Bachelorprojektet, 10 ECTS. Afsluttende prøve

Tilføjelser:

*med undtagelse af dansk og matematik

**ikke for studerende med 4 undervisningsfag

*** ikke for studerende med matematik i kombination med dansk

Ved valg af 4 undervisningsfag afsluttes 3. undervisningsfag på 3. studieår

Ved valg af 4 undervisningsfag afsluttes 4.de undervisningsfag på 4. studieår

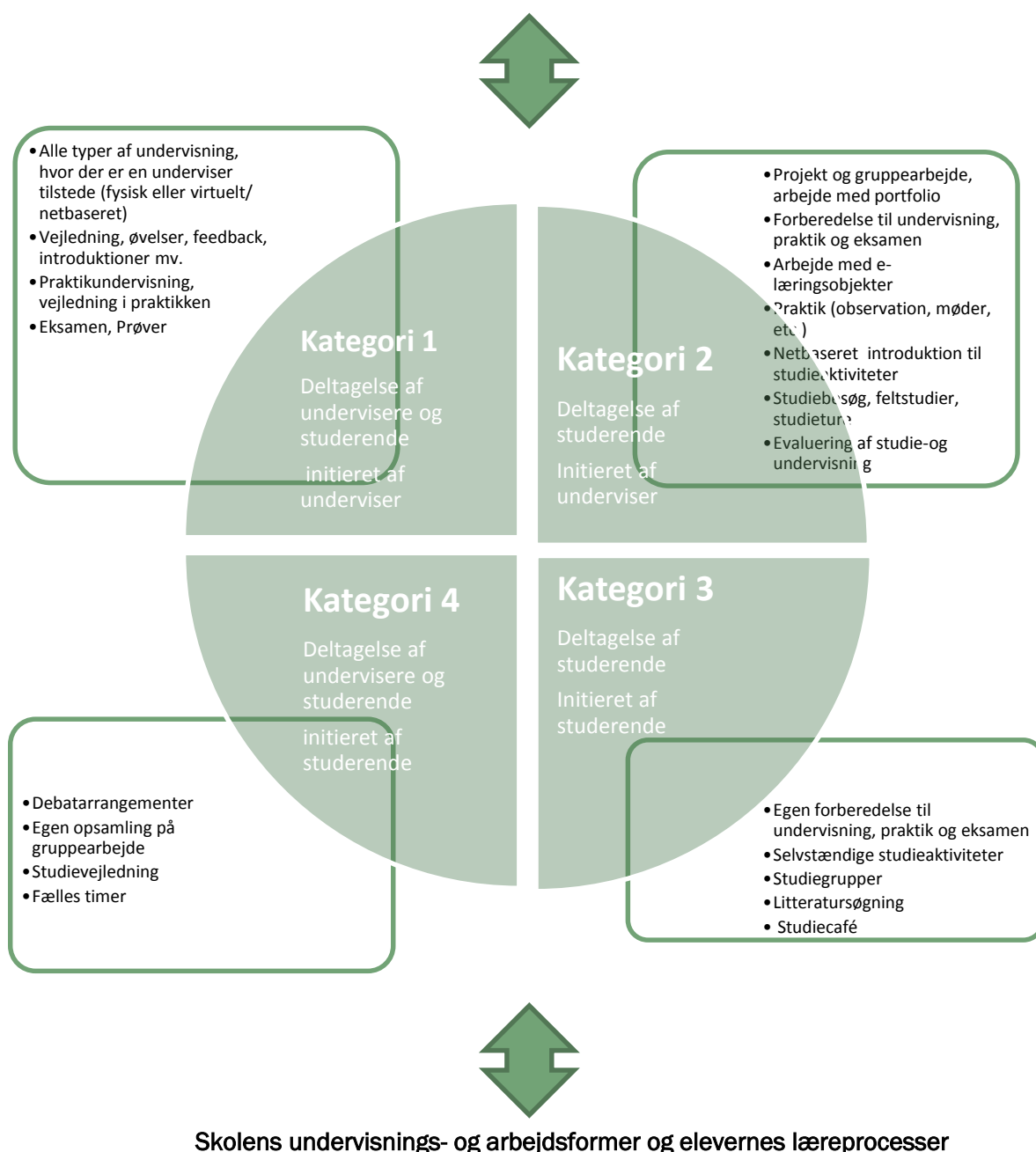
Undervisnings-, studie- og arbejdsformer

Den studerende har medindflydelse og er forpligtet på at deltage aktivt i planlægning, gennemførelse og evaluere undervisning og andre studieaktiviteter. Den studerendes arbejde med at tilegne sig kompetencer understøttes gennem forpligtende, varierede og involverende undervisnings- og studieaktiviteter. Studieaktiviteter forstås bredt og angiver de undervisnings-, studie- og læringsformer den studerende forventes at tage aktiv del i henover studiet, og det angiver dermed også de krav, der stilles til den studerendes arbejdsindsats.

I alle uddannelsens moduler angives et minimum af studieaktiviteter, som indgår i modulet samt en vejledende fordeling af forventet arbejds- og studiebelastning i de fire kvadranter. Der indgår en progression og variation af studieaktiviteter henover modulerne og uddannelsen som helhed. Den studerendes egen vejledende arbejdsindsats er på 245 arbejdstimer pr. modul à 10 ECTS-point, inklusiv evaluering. Timerne fordeles i alle studieaktivitetsmodellens kvadranter.

Den følgende studieaktivitetsmodel er gældende for læreruddannelsen på landsplan. Den synliggør, hvem der initierer og hvem der deltager i de forskellige undervisnings- studie- og læringsaktiviteter, og at studiet er et fuldtidsstudium bestående af forskellige aktiviteter. Den anvendes som afsæt for gensidig forventningsafstemning mellem undervisere og studerende.

Studiet foregår i spændingsfeltet mellem på den ene side læreruddannelsens praksis og de studerendes læreprocesser og på den anden side skolens praksis og elevernes læreprocesser. Gennem den studerendes egne erfaringer med undervisning og læring over den studerende sig i at reflektere over undervisning og læreprocesser, som medvirker til at udvikle den studerendes kompetencer til at begrunde, gennemføre og udvikle pædagogisk praksis i skolen.

Underviserne udarbejder i samarbejde med de studerende en studieplan for det enkelte modul med afsæt i modulbeskrivelsen og den vejledende arbejdstimefordeling. Underviseren er ansvarlig for, at studieplanen foreligger senest 14 dage efter modulets start, og at studieplanen er offentlig for holdet på studienettet.

I studieplanen skal sammenhæng til kriterier for gennemførelse af modulerne indgå.

Samarbejdskompetencer

At kunne samarbejde er en grundlæggende professionskompetence og en del af den lærerfaglighed, man som studerende skal udvikle gennem sin uddannelse. At arbejde sammen med andre i og om undervisning er en udbredt og læringsmæssigt anerkendt arbejdsform både i læreruddannelsen og i skolen og bygger på en viden om, at læring kan kvalificeres gennem forskellige former for samarbejde.

På Læreruddannelsen i Aarhus sker det bl.a. ved målrettet at rammesætte og understøtte de studerendes samarbejde med hinanden hen over studiet, startende med studieintroduktion og dannelsen af holdet som et læringsfællesskab, efterfulgt af deltagelse i forskellige studie- og praktikgrupper.

Evaluering og prøver

Evaluering

§ 18. Stk. 2 Ved afslutningen af hver modul eller flerhed af moduler evalueres den studerendes udbytte af modulet eller modulerne. Evalueringsformen fastlægges i studieordningen.

Der henvises til modulbeskrivelserne, hvoraf evalueringskriterier fremgår (del 3).

I Læreruddannelsen i VIA indgår systematisk evaluering og kvalitetssikring, og evalueringsresultaterne danner grundlag for videreudvikling af undervisningen og de studerendes læring.

Evalueringerne foregår på følgende niveauer:

- Den studerendes læringsudbytte evalueres gennem studiesamtaler, gennem evaluering af moduler og gennem de afsluttende prøver. Der henvises til modulbeskrivelserne vedr. evalueringskriterier for den studerendes udbytte af modulet eller modulerne.
- De enkelte hold evaluerer modulerne og studieplanen gennem samtale med underviserne, herunder evaluering af arbejdsmetoder, indhold, materialer, arbejdsbelastning, mm. relateret til modulets kompetencemål. Underviserne drøfter resultater af disse evalueringer med henblik på at sikre en kontinuerlig kvalitetsudvikling af modulerne.
- Praktikken evalueres efter hver periode, hvilket udgør grundlaget for praktikkens kvalitetssikring.
- På læreruddannelsesniveau evalueres tværgående uddannelsesstemaer og øvrige områder. Studentertilfredshed evalueres gennem studentertilfredshedsundersøgelser hvert andet år

For uddybende beskrivelse af uddannelsesstedets kvalitetssikring af uddannelsen henvises til Studienet.

Prøver

§ 18. I løbet af første studieår afholdes en ekstern prøve i mindst et kompetencemål, der skal bestå inden udgangen af den studerendes 2. studieår, jf. bilag 1-3 i bekendtgørelsen

Stk. 3. Undervisningsfag, Pædagogik og lærerfaglighed og Almen dannelse afsluttes hver med 1 ekstern prøve. Prøven i hvert undervisningsfag består af to delprøver med hver sin prøveform, og der gives en samlet karakter for undervisningsfaget.

Stk. 4. Alle prøver bedømmes med en karakter efter 7-trinsskalaen.

§ 19. Hvert af niveauerne I, II og III i praktikken afsluttes med en prøve bedømt med en karakter efter 7-trinsskalaen.

Stk. 2. To af prøverne er eksterne prøver og bedømmes af en praktislærer, en underviser udpeget af professionshøjskolen og en ekstern censor.

Stk. 3. En af prøverne er intern og bedømmes af praktislærer og en underviser udpeget af professionshøjskolen.

Stk. 4. Prøverne finder sted på praktikskolerne eller på uddannelsesinstitutionen.

§ 20. Professionsbachelorprojektet afsluttes på 4. studieår ved en mundtlig ekstern prøve, hvor der gives en samlet individuel karakter for projektet og den mundtlige præstation.

§ 21. Ved prøverne bedømmes det, i hvilken grad kompetencemålene er opfyldt, jf. bilag 1-4.

Stk. 2. I vurderingen af, i hvilken grad den studerende har opfyldt kompetencemålene indgår, at den studerende

- 1) Kan gøre rede for kendt viden, færdigheder og grundlæggende processer
- 2) Kan fremstille sammenhænge og analysere kendte situationer og problemstillinger gennem anvendelse af tilegnet viden og færdigheder og på den baggrund handle i pædagogisk praksis
- 3) Kan reflektere over og vurdere nye situationer og problemstillinger, som kræver selvstændige vurderinger og alternative måder at handle på i pædagogisk praksis.

Stk. 3. For prøverne gælder i øvrigt reglerne i bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser (eksamensbekendtgørelsen)

Den eksterne prøve efter første studieår afholdes i Almen dannelse: Kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab.

Prøver gennemføres i overensstemmelse med:

- Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser. BEK nr. 1519 af 16/12/2013 eller senere forskrifter.
- Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse. BEK nr. 262 af 20/03/2007 eller senere forskrifter.

Prøverne kan tilrettelægges som individuelle prøver, som prøver for grupper à 2-4 studerende eller som en kombination af disse former. Prøverne varierer i form, indhold og omfang, så den studerende tilegner sig erfaringer med varierende prøveformer. Alle prøver bedømmes med en karakter efter 7-trinsskalaen.

Ved studieårets begyndelse foreligger en plan for studieårets prøveperiode. Heraf fremgår frister for endelig indstilling til afsluttende prøver. Adgang til afsluttende prøve i et fags kompetencemål er betinget af opnåelse af et minimum af ECTS-point inden for fagområdet jf. afsnittet 'Adgang til de afsluttende prøver'.

Der henvises til del 2 vedr. regler for de afsluttende prøver i undervisningsfag, lærerens grundfaglighed, almen dannelse, praktik og professionsbachelorprojektet, herunder prøveform, krav og tilrettelæggelse.

Ved studieårets begyndelse foreligger en plan for studieårets prøveperiode. Frister for endelig indstilling til afsluttende prøver udsendes af studiekontoret. Adgang til afsluttende prøve i et fags kompetencemål er betinget af opnåelse af et minimum af ECTS inden for fagområdet jf. afsnittet 'Adgang til de afsluttende prøver'. Den studerende er automatisk indstillet til prøven.

Øvrige regler for prøver fremgår af *Eksterne prøver i uddannelsen til professionsbachelor som lærer i skolen*, herunder

- bestemmelser vedrørende form og indhold samt karakterfastsættelse for prøverne i undervisningsfag, Pædagogik og lærerfaglighed, Almen dannelse, Praktik og Professionsbachelorprojektet.

- bestemmelser vedrørende betingelser for individuel prøve og gruppeprøve samt for indstilling til de enkelte prøver henvises til *Eksterne prøver i uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen*.

Modulprøve

Moduler kan afsluttes med bedømmelsen bestået/ikke bestået. Alle praktikmoduler samt visse moduler i undervisningsfagene og i lærerens grundfaglighed er omfattet af modulprøve. Modulprøver foretages på baggrund af et enkelt modul eller en flerhed af moduler. Modulprøve og kriterier for gennemførelse fremgår af modulbeskrivelsen.

Andre forhold

Pligt til at holde sig orienteret

Som aktiv studerende ved Læreruddannelsen i VIA har den studerende pligt til løbende at orientere sig om studiemæssige forhold, fag/moduler, prøver, retningslinjer, frister mm. Den enkelte studerende er desuden forpligtet på at følge tidsfrister og retningslinjer mm., der meddeles af enten undervisere eller studieadministrationen.

Studerende kan finde informationer og få svar på de fleste spørgsmål ved at holde sig orienteret på læreruddannelsens intranet, Studienet, gennem meddelelser sendt til de studerendes VIA-mail, ved informationsmøder og opslag.

Den enkelte studerende kan altid rette henvendelse til studieadministrationen eller studie- og karrierevejledningen, hvis han/hun mangler information eller er i tvivl om studiemæssige forhold.

Studie- og karrierevejledning

Vejledning er lovreguleret, jf.

- *Bekendtgørelse af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse, mv. LBK nr. 671 af 21.6.2010.*
<http://retinformation.dk/Forms/R=710.aspx?id=132544> og
- *Bekendtgørelse om vejledning om valg af videregående uddannelse og erhverv og om vejledning som led i fastholdelse af elever, kursister og studerende i uddannelse. LBK nr. 876 af 07.07.2010* *<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132825>.*

BEK § 24. Professionshøjskolen skal tilbyde den studerende rådgivning og vejledning om gennemførelse af uddannelsen. I vejledningstilbuddet skal bl.a. indgå vejledning i den studerendes valg af undervisningsfag, fagmoduler mv. under hensyntagen til den studerendes ønskede faglige profil og til folkeskolens behov.

Læreruddannelsen i VIA tilbyder studie- og karrierevejledning i forbindelse med den studerendes optagelse, gennemførelse og overgang til profession og/eller videreuddannelse. Studie- og karrierevejledningen tager udgangspunkt i den enkelte studerendes behov og foregår på måder, der understøtter den studerende.

Studie- og karrierevejledning i VIA arbejder ud fra de etiske principper om respekt, ligeværd, uafhængighed, åbenhed og tillid, jf. Fællesrådet for Foreningen for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (FUE). Studie- og karrierevejlederne har tavshedspligt.

Studie- og karrierevejledningen omfatter bl.a.: info- og dialogmøder om undervisningsfag, basis- og specialiseringsmoduler, praktikforløb og professionsbachelorprojektet samt individuelle og/eller gruppesamtaler i forbindelse med studiet og den studerendes ønskede lærerfaglige profil relateret til folkeskolens behov. Desuden tilbydes der samtaler i forbindelse med manglende opfyldelse af møde- og deltagespligt, barsel, sygdom, mv. – og mulighed for samtale vedr. alle former for spørgsmål og tvivl af studiefaglig, studiesocial eller personlig karakter. Der henvises til intranettet for uddybende beskrivelser af studie- og karrierevejledningstilbuddet, herunder mailadresser, træffetider, mv. til studie- og karrierevejledere.

Mulighed for talentforløb

§ 23. Stk.2, 10 Mulighed for talentforløb

Læreruddannelsen i VIA tilbyder studerende med særlige og dokumenterede kompetencer aftaler om adgang til meritfag, hurtige spor eller ekstra curriculære ECTS-point i læreruddannelsen eller på tværs af uddannelsessystemet. Talentforløb forudsætter udarbejdelse af en individuel studieplan, der skal godkendes af ledelsen, og at der er ledige studiepladser på det ønskede modul.

Orlov og overflytning

BEK nr. 210 af 01/03/2013: Bekendtgørelse om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, § 36-37

Studerende kan få orlov fra studiet tidligst når første studieår er afsluttet og bestået, inkl. praktik.

Det er muligt at søge overflytning mellem landets læreruddannelser/professionshøjskoler. Overflytning kan tidligst finde sted, når første studieår er afsluttet og bestået, inkl. praktik.

Studerende, der genoptager studiet efter endt orlovsperiode, barselsperiode eller er overflyttet til Læreruddannelsen i Aarhus følger den studieordning, der hører til den årgang, studiet genoptages på/overflyttes til. Læreruddannelsen i Aarhus kan ikke garantere, at studerende kan optages på de samme fag efter orloven, som fulgtes før orlovsperioden (inkl. barselsperiode).

Studerende, der får afslag på ansøgning om overflytning til andet læreruddannelsessted, kan Læreruddannelsen i Aarhus ikke garantere, at de i det følgende studieår kan få de valgte fag/moduler i den oprindeligt valgte rækkefølge.

Studerende, der vender tilbage fra orlov (inkl. barselsperiode) eller er overflyttet, kan ikke påregne vejledningstid eller anden støtte i andet omfang end læreruddannelsens øvrige studerende, når de starter på et givet hold.

Adgang til undervisningsfag, begrænsning, dispensation

§ 16. Stk. 2. Institutionen fastsætter i studieordningen forudsætningerne for adgang til moduler, der kvalificerer til flere undervisningsfag i overensstemmelse med adgangskravene i bilag 6

§ 17. Professionshøjskolen kan i studieordningen fastsætte begrænsning i adgangen til modulerne i et undervisningsfag. Adgang til modulerne i undervisningsfaget skal i givet fald ske på grundlag af en vurdering af den studerendes forkundskaber i faget.

Den studerende har adgang til moduler i undervisningsfag, når den studerende i den adgangsgivende gymnasiale uddannelse har opnået karakteren mindst (02). Er der både en mundtlig og en skriftlig prøvekarakter i faget skal gennemsnittet af karakteren være mindst 02. Gennemsnittet kan ikke opfyldes ved afrunding.

Undervisningsfag	Adgangskrav
Billedkunst	Kulturforståelse B, Mediefag B, Billedkunst C eller Design C
Biologi	Teknikfag A – proces, levnedsmiddel og sundhed. Biologi B, Fysik B, Kemi B eller Naturgeografi B
Dansk 1.-6. klassetrin	Dansk A
Dansk 4.-10. klassetrin	Dansk A
Engelsk	Engelsk B
Fransk	Fransk begynder- eller fortsættersprog B
Fysik/kemi	Teknikfag A eller Bioteknologi A. Biologi B, Fysik B, Kemi B, Naturgeografi B eller Teknologi B
Geografi	Biologi B, Fysik B, International Økonomi B, Kemi B eller Naturgeografi B
Historie	Historie B, Idéhistorie B, Samfundsfag B eller Samtidshistorie B
Idræt	Idræt B eller Dans B
Kristendomskundskab/religion	Filosofi B, Historie B, Idéhistorie B, Kulturforståelse B, psykologi B, religion B, Samfundsfag B eller Samtidshistorie B
Matematik 1.-6. klassetrin	Matematik B
Matematik 4.-10. klassetrin	Matematik B
Musik	Musik B
Natur/teknik	Teknikfag A eller Bioteknologi A Biologi B, Fysik B, Kemi B, Naturgeografi B eller Teknologi B
Samfundsfag	Afsætning B, Historie B, International økonomi B, Samfundsfag B, Samtidshistorie B eller Virksomhedsøkonomi B
Tysk	Tysk begynder- eller fortsættersprog B

Studerende som ikke opfylder ovenstående adgangskrav til et undervisningsfag, kan søge om at en realkompetencevurdering.

Se mere om dette på <http://www.viauc.dk/laerer/optagelse/Sider/adgang-til-undervisningsfag.aspx>

Læreruddannelsen i Aarhus kan efter en konkret og individuel vurdering dispensere fra adgangskravene til undervisningsfagene hvis det skønnes, at den studerende har de nødvendige kvalifikationer til at følge undervisningen i faget. Relevante undervisere inddrages i vurderingen.

Adgang til specialiseringsmoduler

Der henvises til de enkelte modulbeskrivelser, hvoraf adgangskravene fremgår.

Begrænsning i adgangen til undervisningsfag og moduler – og skift mellem undervisningsfag og moduler

Det er ikke muligt at skifte mellem basis- eller specialiseringsmoduler efter man har afgivet sine valg. Kun i ganske særlige tilfælde og hvis det er muligt ift. uddannelsens samlede udbud, kan valg af moduler gøres om.

For mange søger undervisningsfag og/eller modul

I det tilfælde at flere end det af Læreruddannelsen i Aarhus fastlagte antal studerende vælger samme undervisningsfag/modul, tager uddannelsesstedet i det konkrete tilfælde stilling til, hvorvidt der skal foretages en dublering, eller hvorvidt bestemte studerende skal foretage et omvalg. I de tilfælde hvor interesserede studerende af denne grund ikke kan få opfyldt deres ønsker, sker udvælgelsen på grundlag af en vurdering af den studerendes forkundskaber i faget §17. Antal af max. antal studerende oplyses på studienettet inden de studerendes valg af moduler.

For få søger undervisningsfag og/eller modul

I det tilfælde at færre end det af Læreruddannelsen i Aarhus fastlagte antal studerende vælger undervisningsfag/modul, tager uddannelsesstedet i det konkrete tilfælde stilling til, om undervisningsfaget/modulet oprettes. Antal af min. antal studerende oplyses på studienettet inden de studerendes valg af moduler.

Fastlagte antal studerende studieåret 2013/2014

Med henblik på at varetage forpligtelsen til at den enkelte studerende almindeligvis uddannes i tre undervisningsfag og almindeligvis opnår undervisningskompetence i enten dansk eller matematik (0.- 6. eller 4.-10. klassesettrin) (§10, stk. 1-3 og § 25, stk. 1-2), fastlægges følgende:

Biologi, musik, idræt og engelsk oprettes på første årgang med et optag på 15-90 studerende.

Der kan ske afvigelser fra ovenstående dimensionering, såfremt der er store afvigelser i forhold til de studerendes muligheder for og valg af undervisningsfag.

Deltagelsespligt/mødepligt

-og konsekvenser ved manglende opfyldelse af deltagelsespligten og muligheder for afhjælpning

BEK § 15. Den studerende har pligt til at deltage i uddannelsen, som den tilrettelægges af professionsskolen.

Den studerende skal deltage i uddannelsen som den tilrettelægges af Læreruddannelsen i Aarhus. Den studerende har pligt til at deltage i studieaktiviteterne i alle uddannelsens fag. Af modulbeskrivelserne fremgår efter hvilke kriterier de studerendes deltagelsespligt godkendes i de respektive moduler (se under afsnittet prøver). Nogle moduler afsluttes desuden med bedømmelse.

Deltagelsespligt

Underviseren er ansvarlig for, at der senest 14 dage efter modulstart foreligger en studieplan, hvor de nærmere krav til deltagelsespligten i modulet fremgår.

I hvert modul er underviser ansvarlig for at afgøre og meddele den studerende, om deltagelsespligten og/eller kriterierne for gennemførelse af et modul er opfyldt i relation til evalueringskriterierne for mo-

dulet. Afgørelsen skal meddeles den studerende og kontoret senest en uge efter modulets afslutning, og meddelelsesformen er gennemført/ikke gennemført.

I moduler som afsluttes med bedømmelse (bestået/ikke bestået) skal kravene til deltagelsespligten opfyldes forud for gennemførelsen af modulprøven. Den studerende kan således ikke deltage i prøven hvis deltagelsespligten ikke er opfyldt. I tilfælde af manglende opfyldelse af deltagelsespligten tager underviser kontakt til den studerende med henblik på samtale om dette forhold. Afgørelsen skal foreligge midtvejs i undervisningsforløbet.

Når den studerende har gennemført et modul, får den studerende tilskrevet modulet og de tilhørende ECTS-point.

Ved studieårets begyndelse foreligger en plan for studieårets prøveperiode. Heraf fremgår frister for endelig indstilling til afsluttende prøver. Adgang til afsluttende prøve i et fags kompetencemål er betinget af opnåelse af et minimum af ECTS-point inden for fagområdet jf. afsnittet 'Adgang til de afsluttende prøver'.

Såfremt den studerende får meddelelsen ikke gennemført deltagelsespligt, kan den studerende klage skriftligt til uddannelsesleder senest en uge efter, at den studerende har modtaget meddelelsen. Uddannelseslederens afgørelse kan ikke ankes.

I særlige tilfælde (fx alvorlig sygdom) kan en deltagelsesform afhjælpes af anden deltagelsesform efter aftale med uddannelseslederen.

Hvis en studerendes gennemførelse ikke er godkendt inden fristen, aftales en ny tidsfrist med uddannelsesstedet. Opfyldes deltagelsespligten ikke inden fristen for indstilling til fagets afsluttende prøve, kan den studerende deltage i fagets afsluttende prøve næste gang, den studerende har ret til at gå til prøve, og da kun hvis deltagelsespligten er gennemført og godkendt af underviser.

Mødepligt

Den studerende forventes generelt at deltage i undervisningen og studieaktiviteterne, som tilrettelægges i et samspil og samarbejde mellem ledelse, undervisere og studerende.

Den studerende har mødepligt til dele af studiet. Det gælder praktikken og dele af enkelte moduler. Mødepligten fremgår af de enkelte modulbeskrivelser.

- Der er mødepligt til praktikken og dens elementer. I praktikperioderne registreres fravær af praktikskolen. I forbindelse med praktikkens øvrige elementer registreres fravær af den ansvarlige for det enkelte element.
Hvis en studerende ikke har opfyldt sin mødepligt i praktikken, aftales en ny praktikperiode.
- Der er mødepligt til dele af enkelte moduler. Mødepligten fremgår af de enkelte modulbeskrivelser. Fravær registreres af underviser.
Hvis en studerende ikke opfylder mødepligten som den er beskrevet i modulet, har den studerende pligt til at opfylde mødepligten på anden vis. Der aftales en ny periode for den mødepligtspålagte del. Erstatning kan alene foretages på baggrund af lovligt fravær.

Adgang til de afsluttende prøver

Betingelsen for adgang til den afsluttende prøve i et fagområde er, at man har opfyldt kriterierne for de modulers gennemførelse, som er godkendt til fagområdet. Af den enkelte modulbeskrivelse fremgår, hvilke/hvilket fagområde det godkendes til.

Fag	Minimumsomfang af ECTS inden for fagområdet for adgang til afsluttende prøve i fagets kompetencemål
Almendannelse/ KLM	10 ECTS
Pædagogik og lærerfaglighed	50 ECTS
Dansk 1.-6. klassetrin, Dansk 4.-10. klassetrin, Matematik 1.-6. klassetrin, Matematik 4.-10. klassetrin.	40 ECTS
Billedkunst, Biologi, Engelsk, Fransk. Fysik/kemi. Geografi, Historie, Idræt, Kristendomskundskab/religion, Musik, Natur/teknik, Samfundsfag, Tysk.	30 ECTS
Praktik	Efter opnåelse af henholdsvis 10 ECTS, 20 ECTS og 30 ECTS
Bachelorprojekt	20 ECTS

Merit og dispensation

Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. LBK nr. 882 af 08/08/2011

§ 23. Studerende har ret til merit for dele af uddannelsen på grundlag af allerede opnåede kvalifikationer og kompetencer.

Stk. 2. Merit gives af den enkelte uddannelsesinstitution på baggrund af dokumenteret gennemført undervisning og beskæftigelse, der står mål med de fag, uddannelsesdele og praktikdele, der søges merit for.

§ 29. Klager over institutionens afslag på merit, jf. § 23. kan indbringes for Kvalifikationsnævnet efter reglerne herom i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Ansøgning om merit og dispensation stiles til Læreruddannelsen i Aarhus. Relevante organer inddrages i sagsbehandlingen i henhold til gældende regler.

Ved helt særlige og usædvanlige individuelle forhold kan der dispenseres fra prøvebestemmelserne jf. bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser (BEK nr. 714 af 27/06/2012 § 6. Stk. 3. & § 17) eller senere forskrifter.

Bortvisning fra uddannelsen

Har den studerende trods skriftlig advarsel gentagne gange eller gennem længere tid undladt at opfylde deltagelsespligten kan Læreruddannelsen i Aarhus bortvise den studerende fra institutio-

nen.

En studerende kan bortvises fra uddannelsesinstitutionen i en periode og i gentagelsestilfælde og i meget grove tilfælde bortvises helt, hvis den studerende trods skriftlig advarsel

1. groft har tilsidesat almindelige regler for samvær med andre studerende eller uddannelsesinstitutionens medarbejdere eller samarbejdspartnere.
2. på grund af vedvarende sygdom, medicin- eller alkoholmisbrug eller lignende frembyder en sådan risiko for andres helbred eller sikkerhed, at den studerende ikke bør sendes i praktik.

En studerende kan i øvrigt bortvises fra uddannelsesinstitutionen, hvis den studerende har gjort sig skyldig i et forhold, der er åbenbart uforeneligt med, at den studerende fortsætter uddannelsen på uddannelsesinstitutionen.

Overgangsregler

§ 35, stk. 4. Uddannelsesinstitutionen kan tilrettelægge overgangsordninger, således at studerende, der er begyndt på uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen eller meritlæreruddannelsen før 1. juni 2013 skal færdiggøre uddannelsen efter reglerne i denne bekendtgørelse.

Studerende, der er påbegyndt læreruddannelsen eller meritlæreruddannelsen før 1. juni 2013, kan afslutte hele eller dele af deres uddannelse under nærværende studieordning, og således være omfattet af reglerne heri på det eller de pågældende fagområder.

Studerende, der er påbegyndt meritlæreruddannelsen efter 1. juni 2013 og skal have fag, som endnu ikke er oprettet på Læreruddannelsen efter BEK 2013, kan afslutte dele af deres uddannelse under læreruddannelsen af 2006 og dertil hørende studieordning. På eksamensbeviset vil det fremgå, hvilke fag der er afsluttet under reglerne for læreruddannelsen af 2006 samt meritlæreruddannelsen 2008, og hvilke der er afsluttet under reglerne for læreruddannelsen og meritlæreruddannelsen af 2013.

Andet

§ 23. Stk. 3. Læreruddannelsen i VIA kan dispensere fra de regler i studieordningen, der alene er fastsat af institutionen eller institutionerne, når særlige grunde taler derfor.

Love, bekendtgørelser, cirkulærer

- [Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser](#) nr. 882 af 8. august 2011
- [Bekendtgørelse om adgang erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser](#) nr. 214 af 21. februar 2012
- [Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen](#) nr. 231 af 08/03/2013
- [Bekendtgørelse om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser](#), nr. 201 af 01.03.2013

- Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser nr. 1016 af 24. august 2012
- Bekendtgørelse om gymnasial supplerings (GS-bekendtgørelsen) nr. 914 af 7. juli 2010
- Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse nr. 262 af 20. marts 2007
- Bekendtgørelse om uddannelse af svømmelærere (Svømmelærerprøven) nr. 718 af 21. juli 200
- Bekendtgørelse af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse, mv. LBK nr. 671 af 21.6.2010. <http://retinformation.dk/Forms/R=710.aspx?id=132544>
- Bekendtgørelse om vejledning om valg af videregående uddannelse og erhverv og om vejledning som led i fastholdelse af elever, kursister og studerende i uddannelse. LBK nr. 876 af 07.07.2010 <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132825>.
- Bekendtgørelse af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse), mv. <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=127240>

Meritlæreruddannelsen

Meritlæreruddannelsen udbydes som et særligt og individuelt tilrettelagt studieforløb, hvor den studerende følger egen individuelle studieplan. Den studerende deltager i uddannelsens moduler sammen med og på lige fod med studerende på den fireårige læreruddannelse. I det følgende vil der være en gennemgang af de særlige bestemmelser, som er gældende for meritstuderende.

Uddannelsens formål og vilkår

§ 28. Uddannelsen til meritlærer udbydes som en særlig tilrettelagt deltidsundervisning efter reglerne i lov om åben uddannelse og reglerne i dette kapitel, jf. kap 8 i Bek. nr. 231 af 08/03/2013

Stk. 2. Uddannelsen har til formål at give personer, der har forudgående kvalifikationer og erfaringer, de faglige, pædagogiske og praktiske forudsætninger for at kunne virke som lærer i folkeskolen.

Stk. 3. Uddannelsen udbydes på de af professionshøjskolens udbudssteder, der udbyder uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Uddannelsen retter sig mod personer, der har en forudgående uddannelse og som på denne baggrund får en særlig tilrettelagt uddannelse. Sammensætningen af uddannelsesforløbet afhænger af de kvalifikationer, den studerende allerede har. En meritlærer bliver ikke uddannet lærerprofessionsbachelor, men er efter gennemført meritlæreruddannelse fuldgældig lærer, som er berettiget til ansættelse i skolen og optagelse i Danmarks Lærerforening på samme vilkår som alle andre lærere.

Adgang til meritlæreruddannelsen

§ 29. Adgang til uddannelsen forudsætter

- 1) at ansøgeren har en afsluttet kandidat-, bachelor- eller professionsbacheloruddannelsen eller
- 2) at ansøgeren
  - a) er mindst 25 år
  - b) har afsluttet en erhvervsrettet uddannelse på mindst erhvervsuddannelsesniveau og
  - c) har mindst 2 års erhvervs erfaring

Stk. 2. Der kan på baggrund af en konkret og individuel vurdering dispenseres fra adgangsbetingel-

serne i stk. 1, hvis en samlet vurdering af ansøgerens kvalifikationer og kompetencer begrundes op-
tagelse.

Meritlæreruddannelsens indholdsområder

§ 30. Uddannelsen har en varighed på 150 ECTS-point og omfatter

- 1) moduler, der retter sig mod undervisningskompetence i mindst 2 og højst 4 undervisningsfag, jf. § 10, Stk. 1,
- 2) moduler i Pædagogik og lærerfaglighed, jf. § 9, stk. 1, nr. 1 og
- 3) praktik på niveau III i undervisningsfagene

Meritlæreruddannelsen er på 150 ECTS-point og består af 3 hovedområder: Praktik, pædagogik og lærerfaglighed samt undervisningsfag.

Praktik: Meritstuderende skal gennemføre praktikforløb på i alt 10 ECTS-point. Praktikforløbet skal gennemføres på niveau III i undervisningsfagene og således leve op til kompetencemålene på niveau III. Se afsnittet om praktik.

Pædagogik og lærerfaglighed: Meritstuderende skal gennemføre en række moduler, hvor lærens almene kompetencer til at varetage undervisning og til at tage vare på elevens læring, udvikling, trivsel samt dannelse er i fokus. Pædagogik og lærerfaglighed har et omfang på 50 ECTS. De fem moduler er: Lærer i skolen, Elevens læring og udvikling, Undervisningskendskab, Specialpædagogik/inklusion, Undervisning af tosprogede. Hvert modul er på 10 ECTS. Se afsnittet om Pædagogik og lærerfaglighed.

Undervisningsfag: Meritstuderende skal vælge minimum 2 undervisningsfag. Se afsnittet om undervisningsfag.

Professionsteam på meritlæreruddannelsen: På meritlæreruddannelsen på Læreruddannelsen i Aarhus har vi valgt at organisere de studerende i professionsteam. Det er professionsteamets formål at skabe et læringsfælleskab, som støtter den studerendes personlige og professionelle udvikling gennem studiet. Et professionsteam på meritlæreruddannelsen (PT- m) består af ca. 30-40 studerende og 2-3 teamvejledere/undervisere. De studerende organiseres i PT ud fra beslægtede fag og ud fra praktikgrupper. Den studerende vil fra studiestart være tilknyttet et professionsteam.

Følgende opgaver varetages i professionsteam på meritlæreruddannelsen:

- Organisering og gennemførelse af udvalgte dele af studieintroduktionen, herunder arbejde med den studerendes studiekompetencer, samt studie- og samarbejdsformer.
- Forberedelse af praktikken, herunder klarlægning af praktikkens kompetence-, videns- og færdighedsmål samt kriterier for bedømmelse af praktikken.

Merit for fag

§ 31. Studerende, der har kvalifikationer svarende til hele eller dele af et eller flere af uddannelsens

dele, jf. §30, nr. 1- 3, får merit for disse dele

Meritstuderende kan søge merit for fag på grundlag af allerede opnåede kvalifikationer fra andre uddannelser, hvis tidligere uddannelse står mål med de fag, der søges merit for. Oversigt over kvalifikationer, der giver merit for fag, kan ses på studienettet.

Meritstuderende kan få merit for moduler, men skal op til den afsluttende prøve for at få undervisningskompetence i undervisningsfagene.

Ved vurdering af ansøgninger om merit for fag og/eller moduler, vægtes især tre forhold til den individuelle vurdering;

- 1) At der foreligger en eksamen fra en videregående uddannelse
- 2) At det fag, der er læst, mindst har et tilsvarende omfang, som det, der søges merit for, målt i ECTS-point.
- 3) At det fag, der er læst, indholdsmæssigt i overvejende grad dækker læreruddannelsesfagets indholdsbeskrivelse

Prøver

§ 32 Prøve i undervisningsfag og Pædagogik og lærerfaglighed aflægges efter reglerne i § 18. Stk. 2 Prøve i praktik på niveau III aflægges efter reglerne i §19, stk. 2.

Der henvises til del 2 om prøver.

Øvrige forhold

§ 33. For meritlæreruddannelsen gælder i øvrigt følgende bestemmelser i denne bekendtgørelse: § 3. om frist for afslutning af uddannelsen, §§ 11.-13. om praktikken, §§ 16.-17. om adgang til undervisningsfagene, § 21. om prøver og eksamensbekendtgørelsen, § 23. om studieordningen, § 24. om vejledning og rådgivning og § 34. om klager.

Uddannelsen skal være afsluttet senest 6 år efter studiestart. Heri medregnes ikke fravær på grund af graviditet, fødsel og adoption. Læreruddannelsen kan, hvor særlige forhold foreligger, give dispensation til forlængelse af uddannelsens gennemførelse.

Praktik, se afsnittet om praktik.

Adgang til undervisningsfag, se afsnittet: Adgang til undervisningsfag, begrænsning, dispensation.

Prøver, se del 2 om prøver.

Vejledning og rådgivning, se afsnittet om studie- og karrierevejledning.